

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

LETNIK VI

CELOVEC, SOBOTA, 18. VIII. 1951

ŠTEV. 57 426)

SVOBODA JE TEMELJNI KAMEN VSA-
KEGA PRAVEGA NAPREDKA IN BLAGI-
NJE V SVETU.

Vprašanje slovenskih šolskih knjig je pereče

Ko se polagoma spet bližamo novemu šolskemu letu, ni dvoma, da marsikdo zaskrbljeno gleda v bodočo vzgojo in izobrazbo naše šolske dece. Predvsem zaskrbljeni so lahko slovenski starši za vzgojo in izobrazbo svojih otrok v materinem jeziku in duhu.

Vedno znova se čujejo kriki zagriženih šovinistov — z njimi kričijo sumljivo glasno celo krogi, ki so daleč odmaknjeni naši deželi (kakor nedavno, ponovno spet „Salzburger Nachrichten“ v posebnih uvodnikih) — po odpravi slovenskega pouka v šolah, po ukinitvi dvojezičnega šolstva na splošno.

Borba progresivnih sil za ohranitev teh drobtin slovenskih pravic v šoli sicer vztraja proti stalnim reakcionarnim napadom, vendar pa prihajajo pomanjkljivosti na naših dvojezičnih šolah, pod katerimi je trpela vzgoja naše dece že vsa povojna leta, vedno bolj občutno do izraza.

Mimo pomanjkanja pedagoških moči, ki bi bile sposobne in tudi voljne za vzgojo in poučevanje v slovenščini, je prav tako pomanjkanje za slovenski pouk potrebnih učnih knjig, ki bi lahko služile za podlago in oporo tako učiteljem (zlasti takim, ki ne obvladajo v zadostni meri slovenskega jezika) kakor tudi otrokom, ki bi iz njih marsikdaj lahko razvideli in tudi popravili jezikovne pomote in napake svojih pedagogov (take pomote in napake namreč lahko srečavamo v neštetihih primerih in so razvidne tudi iz šolskih zvezčkov otrok).

Medtem, ko obstoja za pouk nemščine za vsako šolsko stopnjo odgovarjajoča vadnica od nosno bralna knjiga, so v celoti samo štiri slovenske učne knjige (in sicer „Prva knjiga — Erstes Buch“, „Mi otroci“, „Slovenska beseda“, in „Naš dom“), ki pridejo v poštev za ljudske šole. Med temi je točasno razpoložljiva edino še začetnica „Prva knjiga — Erstes Buch“, ki najde v glavnem uporabo v prvi odtosno tudi v drugi šolski stopnji. Vse druge knjige, ki so predvidene za pripomoček slovenskemu pouku, pa so že dalj časa zasežene. Vadnice „Naš dom“, ki jo uporabljajo v vseh ostalih šolskih stopnjah za bralne vaje, pa že več ko eno leto ni več dobiti v knjigarnah.

Strokovna kritika teh knjig ne bi našla prostora v kratkem članku. V par besedah moremo samo načelno ugotoviti pomanjkljivosti, ki so vidne na prvi pogled.

Omenjena začetnica na primer ne nudi niti v pedagoškem niti praktičnem oziru zadovoljive pomoči. V svoji barvani enoličnosti pa nikakor ne more zadovoljiti otroka, ki stopa s prvimi koraki v jezik in alfabet. Še bolj ponesrečena je v njej cela vrsta krstnih imen, ki so v svoji krajevnonarečni obliki močno oddaljeni od književne slovenščine.

Ostale knjige, ki pridejo v poštev kot vadnice (tako za slovnico kot pravorečje) pa po svoji vsebini niso razporejene niti po zmošnjivosti šolskih stopenj, niti po kakem slovnici pravilu ali razvojnem napredovanju, tako da jih je treba uporabljati v vseh šolskih stopnjah. Najboljša med temi knjigami je ne dvomno vadnica za višjo stopnjo „Naš dom“ (ki pa žal že dolgo ni več razpoložljiva).

Razumljivo je, da so bile vse te knjige ustvarjene v kratkem obdobju dveh ali treh let, da so v tedanjem času vsaj zasilno zamašile vrzel, ki je nastala po nacifašistični dobi. Razvoj in praksa na šolskem področju pa nujno zahtevata tudi napredovanje na področju slovenske učne literature, če nočemo, da bi ostal slovenski pouk vprašanje manjše važnosti. Danes vsekakor reševanje tega vprašanja ne bo težko, ko obstoja v LR Sloveniji že zadosti tozadevne literature, ki bi lahko služila v tem pravcu za podlago.

Dolžnost šolskih oblasti je, da podvzamejo čimprej tozadevne korake, ko celo zakon o

Revizija italijanske mirovne pogodbe pred ZN?

Vedno bolj glasne so zahteve po spremembi italijanske mirovne pogodbe in jih italijanski politiki obnavljajo ob vsaki mogoči in nemogoči priložnosti. Sicer naglašajo, da pričakujejo od revizije mirovne pogodbe odpravo vseh omejitev glede italijanskih oboroženih sil, tako da bi država lahko več prispevala k zapadni obrambi, hkrati pa daje vse to misliti, ker se je prav v zvezi z zahtevo po reviziji mirovne pogodbe začela v Italiji stopnjevat tudi iredentistična kampanja za priključitev Trsta k Italiji. Sam ministrski predsednik De Gasperi je, ko je v parlamentu obrazloževal zunanjo politiko svoje nove vlade, spravi oboje vprašanj v precejšnjo povezavo.

Star izrek pravi: Trkajte in se vam bo odprlo! In izgleda, da bo imelo uspeh tudi vztrajno „trkanje“ Italijanov. Po poročilu iz Rima in

Pariza je namreč razvidno, da je šlo italijansko moledovanje vsaj Franciji že na živce in se je, kot se je izvedelo iz obveščenega ameriškega vira, odločila za potrebne ukrepe. Veliki Britaniji in Združenim državam Amerike je predlagala, naj bi vprašanje revizije italijanske mirovne pogodbe predložili Združenim narodom in je zanimivo, da predvideva pariški predlog „popolno“ revizijo pogodbe.

Iz istega poročila je nadalje razvidno, da so pariški predlog ugodno sprejeli tako v Washingtonu kakor tudi v Londonu, da pa je treba pričakovati, da bo Sovjetska zveza uporabila veto proti slehernemu takemu predlogu v Varnostnem svetu. Vendar bo vprašanje — dodaja poročilo — v tem primeru predloženo na zasedanju generalne skupščine Organizacije Združenih narodov, ki bo letos jeseni v Parizu.

Kongres svetovne mladine

V New Yorku je bilo ta teden prvo svetovno mladinsko zborovanje, ki se ga je udeležilo 1400 zastopnikov iz 63 držav. Mladinsko zborovanje je po telefonu pozdravil tudi ameriški zunanji minister Acheson in poudaril, da je svoboda temeljni kamen vsakega pravega napredka in blaginje v svetu. Nato je Acheson pojasnil, da je mladina tista, ki s svojimi pogledi obnavlja vero v človeka, kri mladih in starih.

Ob koncu svojega pozdravnega govora je Acheson še dodal: „Zdi se mi, da imamo v naši dobi dve vrsti ljudi: tiste, ki vidijo po svetu samo nevarnosti, atomsko bombo, uni-

čevanja, ki jih je zapustila zadnja vojna, in nevarnost nove vojne.

Druga vrsta ljudi pa veruje v človeka. Tudi ti ljudje vidijo nevarnosti, kljub temu pa so zmožni gledati tem nevarnostim v obraz in so prepričani, da je človeški duh nepremagljiv.

Na Glavni skupščini svetovne mladine so sprejeli delovni načrt svetovne mladinske organizacije, ki predvideva mladinsko gibanje proti diskriminacijam med mladino, pobijanju, mladinskemu zločinstvu, borbo za izboljšanje delovnih pogojev, izboljšanje mladinske vzgoje in podobna vprašanja, ki zadevajo mladino.

Trst ni italijanski

Pretekli teden je bila na stadionu „Prvi maj“ v Trstu konferenca KP za angloameriško cono Svobodnega tržaškega ozemlja, na kateri so predvsem obravnavali vprašanja v zvezi z občinskimi volitvami, ki bodo meseca oktobra. Organizacijsko poročilo je podal sekretar Branko Babič in obširno govoril o italijanski iredentistični gonji okoli tržaškega vprašanja. Dobe sedno dejal:

Čprav je mirovna pogodba, ki govori o STO, rezultat kompromisa velesil, pri katerem tržaško prebivalstvo ni neposredno sodelovalo, je ta kompromis le moral upoštevati zgodovinski nastanek in razvoj Trsta, njegov geografski, politični in mednarodni položaj, njegovo ekonomsko funkcijo, pa tudi tedanje razpoloženje tržaških množic, tako da ga ni priključil k Italiji. To je važno, rekel bi zgodovinsko priznanje in dokaz, da to ozemlje na osnovi vseh navedenih faktorjev ne spada k Italiji.

To so osnove karakteristike današnjega položaja v zvezi s STO, katere moramo vedno imeti pred očmi, kadar govorimo o STO in določamo našo politično linijo v tej pestri in precej zamotani politični situaciji.

Mi se za takšno rešitev tržaškega vprašanja, kot ga je predvidela mirovna pogodba, tedaj nismo borili. Sprejeli smo to rešitev kot izvršeno dejstvo v želji, da s tem prispevamo

dvojezičnem šolstvu predvideva izdajo potrebne slovenske učne literature. Dolžnost do pomoči ali vsaj iniciative pa naj čutijo tudi vsi učitelji, ki so spoznali to potrebo v teku svojega udejstvovanja in si pridobili za ustvaritev takih učnih pripomočkov že dovolj izkušenj in podlage.

k splošni utrditvi miru in normalizaciji razmer v tem delu Evrope. Prešli smo na nove pozicije, upoštevajoč novi ustvarjeni položaj, kot vsakdo, ki realno vodi politiko, in se v okviru mirovne pogodbe borili za demokratične pravice tržaškega delovnega ljudstva. In še danes stojimo načelno na stališču ustvaritve resnično svobodnega in neodvisnega Tržaškega ozemlja, kakor tudi notranje združitve obeh njegovih delov.

Nato je na podlagi podrobnih podatkov dokazal, da je ljudstvo v angloameriški coni izključeno od uprave. Ukinjene so demokratične pridobitve protifašistične in narodnoosvobodilne borbe in na površje so prišle spet stare temne sile reakcionarne imperialistične Italije. Verjetno ni kraja na svetu, razen Sovjetske zveze in držav sovjetskega bloka, kjer bi ljudstvo tako malo vedelo o delovanju državnih organov in kjer bi moglo tako malo odločati o najvažnejših stvareh za delovne ljudi, kot je v Trstu, in to zaradi politike anglo-ameriške vojne uprave, politike priključevanja Trsta Italiji v nasprotju z vsemi določbami mirovne pogodbe.

Ko je nakazal vojnouhujskaško vlogo kominformizma in poudaril, da med neofašizmom in kominformizmom ni nobene razlike, je spregovoril o ljudski oblasti v jugoslovanski coni tržaškega ozemlja, ob koncu pa dejal: V borbi za uresničitev naših zahtev ustvarjamo pogoje za res svoboden, samostojen in neodvisen Trst. Le uresničenje tega cilja je pogoj za resnično samostojno, neodvisno in svobodno Tržaško ozemlje.

Cannes. — Egiptovski kralj Faruk je v Palm-Bach-kasinu zaigral 50 milijonov francov, kar je doslej največja zguba v tej igralnici.

Trygve Lie prepričan o uspehu

Generalni tajnik Združenih narodov Trygve Lie, ki biva na Norveškem na počitnicah, je izrazil prepričanje, da bo premirje v Koreji sklenjeno. Kakor javlja United Press, je Trygve Lie dal to izjavo norveškemu listu „Arbaiter Bladet“. Trygve Lie meni, da bo pogodba o premirju gotova do jesenskega zasedanja Generalne skupščine OZN v Parizu in da jo bo lahko tedaj obravnavala.

Washingtonski list „United States News and World Report“ pa prinaša izjavo glavnega poveljnika sil Združenega poveljstva generala Ridgwaya, v kateri je poudarjeno, da Severnokorejci in Kitajci s svojim delom ne dajejo dokaza o miroljubnosti navzlic dolgotrajnim pogajanjem, ki se vodijo v Kesongu. Kitajska in severnokorejska propaganda še nadalje prevrača dejstva in njena pristranost ne pušča nobenega dvoma v resnične namere vlad teh držav. Ako bodo imeli pred očmi ta dejstva, bodo Združeni narodi sodili o miroljubnosti Kitajske in Severne Koreje po dejanjih, ne pa po besedah njihovih predstavnikov.

V Indiji politična kriza

Pred kratkim je prišlo v Indiji do nekakšne politične krize, ko je vladni predsednik Nehru izstopil iz izvršnega odbora vladajoče kongresne stranke, ker se ne strinja z najvišjim vodstvom stranke. Za njim pa je izstopil iz izvršnega odbora tudi edini muslimanski minister indijske vlade Azad.

Ko komentirajo razvoj politične krize, pišejo delhijski listi, da je smoter Nehrujeve akcije, ki sicer nima primere v političnem življenju Indije, streti vedno izrazitejšo desničarske težnje v vodstvu kongresne stranke, zlasti v zvezi z indijsko-pakistanskimi odnosi. Več listov opozarja spričo tega, da sedanji predsednik kongresne stranke Tandon ni nikoli soglašal z Nehrujevim priznanjem razdelitve bivše britanske kolonije na dve neodvisni državi Indijo in Pakistan. Tandon je pri vseh svojih dosedanjih javnih nastopih vedno ponavljal stališče, da je škodljivo, če obstoji Pakistan kot posebna država. Vplivni časopis „Statesman“ misli, da se bo Nehru vrnil v vodstvo kongresne stranke samo v primeru, če bodo zamenjeni vsi njegovi člani, ki večinoma pripadajo skrajni desnici.

Zakon o vojnih zločincih

New York. (Tanjug). Mednarodna pravna komisija v Zenevi je izdelala zakonik o vojnih zločincih, ki ga bo predložila prihodnjemu zasedanju Generalne skupščine, da ga dokončno sprejme. Po tem zakoniku bi bil kanovan vsakdo, kdor bi izrabljaj vojaške ukaze za to, da bi opravičil svoja zločinska ravnanja. V osnutku tega zakonika je rečeno, da se bo štel za zločin vsako zatekanje k napadalnosti zoper katero koli drugo državo kakor tudi grožnje in pripravljanje oboroženih sil za napad. Po novem zakonu bo prepovedano aktivno prizadevanje, da bi se zanetila državljanska vojna v drugih državah, prav tako pa tudi ilegalna zasedba ozemlja kakšne druge države.

Sovjeti ukinili avtonomno pokrajino

Moskva. (Tanjug). Z ukazom vlade Sovjetske zveze je bila ukinjena sovjetska avtonomna pokrajina Birobidžan in vključena v sestav pokrajine Habarovsk v Ruski SSR. Avtonomna pokrajina Birobidžan je bila ustanovljena leta 1927 na reki Amur kot židovska pokrajina. Po drugi svetovni vojni so v to pokrajino prisilno naseljevali žide iz Poljske in nezanesljive žide iz SZ.

Mnenja merodajnih

Pred časom je obiskala Evropo skupina članov senatnega odbora Združenih držav Amerike, ki je obiskala posamezne zapadne države. Po povratku so člani delegacije sestavili uradno poročilo o razgovorih z zapadnoevropskimi državniki, iz katerega je razvidno mnenje predvsem glede obrambe Zapadne Evrope in glede Grčije. Tukaj navajamo predvsem nekatere izjave, ki jih je objavila agencija United Press:

General Eisenhower je dejal, da bi utegnil potrebovati več kot 6 ameriških divizij, kolikor mu jih je odobril senat. Dejal je, da razume, da so vojaški izdatki v ZDA zelo visoki in da škodujejo življenjski ravni ameriškega ljudstva, da pa je treba misliti na 4 milijone sovjetskih vojakov, organiziranih v 175 divizijah, in na 20.000 ruskih letal.

Winston Churchill, vodja angleške konservativne opozicije, je izjavil, da se mora zapadna obrambna politika ravnati po rezervah atomskih bomb, ki jih danes imajo ZDA in Rusija. Churchill je kritiziral Attleejevo vladno, ker se brani vzpostaviti popolne stike z generalom Francom.

Clement Attlee, angleški ministrski predsednik, pa je dejal glede Španije, da nekateri mislijo, da bi „lahko dokaj gotovo jedli s hudičem“, vendar — je dodal — „je treba za to imeti zelo dolgo žlico...“

Vincent Auriol, predsednik francoske republike, je dejal, da bi vključitev Španije v zapadni obrambni sistem povzročila nezadovoljstvo v Franciji, kajti večina Francozov Francovega režima ne mara in nikoli ne bi dovolila, da bi Francove čete prešle na francosko ozemlje.

Nemški podpredsednik vlade Bluecher je rekel, da bi Nemčija najbolje doprinesla k „skupni obrambi“, če bi bilo mogoče doseči popolno zaposlitev. Poudaril je, da gresta politika in gospodarstvo roko v roki.

Grški kralj Pavel in kraljica Friderika sta izjavila, da bi Grčija zaslužila večjo pozornost „kot področje, kjer je mogoče organizirati sile za napad, in ne samo kot ozemlje, ki ga je treba braniti“. Brez ameriške pomoči, je dodal grški kralj, bi bila obramba zapadne Evrope nemogoča.

Alcide De Gasperi, predsednik italijanske vlade, je dejal, da je v Italiji glavno vprašanje brezposelnost in da bi Italija morala dobiti naročila za izdelovanje orožja, ker bi s tem lahko omejila brezposelnost. Dodal je, da „italijansko gospodarstvo ne prenese prevelikih socialnih reform“ in da je agrarna reforma „veliko in zelo počasno delo“.

De Gasperi je govoril tudi o reviziji mirovne pogodbe in dejal, da bi morali Italiji dati iste pravice, ki jih zdaj obljubljajo Japoncem. Potem se je dotaknil tudi tržškega vprašanja in dejal, da „Trst spada k Italiji“, vendar pa da noče „zaradi njega priti do spopada z Jugoslavijo“.

Ameriški veleposlanik v Rimu Dunn je dejal, da bi Italija brez ameriške pomoči po-

stala komunistična, admiral Robert Cagney pa je izjavil, da italijanski oborožitveni načrt ni zadosti velik, da bi oborožil Italijo do meje, ki jo dovoljuje mirovna pogodba. Izrazil pa je prepričanje, da se bodo Italijani „borili, če bo treba“.

Ob koncu potovanja so se senatorji še enkrat sestali z Eisenhowerjem, ki jim je izjavil, da bi Zapad potreboval predvsem eno informacijo iz Rusije in sicer, ali vodijo kremeljski politični marksistična načela, ali pa želja, da ostanejo na oblasti?

Na počitnicah...

Medtem ko so naši otroci preživeli lepe in nepozabne tedne ob sinjem Jadranu...

Koroški otroci ob morju

...je skupina otrok iz Slovenije bivala med počitnicami v naših lepih koroških vaseh

Skupina otrok iz Slovenije ob Vrbskem jezeru

Vesti iz Jugoslavije

V Sloveniji izdeluje že 10 tovarn izdelke iz polivinila

Vsi izseljenci v Ameriki, ki imajo v Jugoslaviji svoje sorodnike so od teh že prav gotovo dobili skromne ali neskomne prošnje za ta ali oni izdelek iz plastične mase, za dežne plašče, zobne ščetke, glavnike itd. Ni treba pa še posebej poudarjati, da je ženski svet najbolj moledoval za nylon nogavice. No, zdaj teh prošenj ne bi smelo biti več, če pa bodo, ne bodo upravičene, kajti zdaj ima Jugoslavija sama novo tovarno Jugovinil, ki v dovolj veliki meri za domače potrebe izdeluje plastično maso polivinil.

V Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani že imajo posebne trgovine, ki prodajajo izdelke iz polivinila. Predmete iz polivinila izdeluje zdaj v Sloveniji že deset tovarn. Tovarna v Celju izdeluje iz polivinila lepe dežne plašče in torbice, ki nič ne zaostajajo za tistimi, ki so jih redki srečniki dobili iz Trsta. Podjetje „Tribuna“ v Ljubljani izdeluje iz polivinila otroške vozičke, tovarna „Ilirija“ glavnike, v Mariboru izdelujejo iz polivinila lepe zobne ščetke ki jih je prej zelo primanjkovalo. V Beogradu in Zagrebu so že nekaj časa naprodaj tudi nylon nogavice in prav gotovo se bodo kmalu pojavile tudi v ljubljanskih izlozibah. Prve čase je bil v Ljubljani velik naval v trgovini, ki prodaja izdelke iz polivinila. Zdaj pa se je gneča unesla, ker je trgovina stalno dobro založena

in je tudi izbira precej pestra. Izdelki iz polivinila so lepi in tudi razmeroma poceni. Ženski dežni plašč stane 3.700 dinarjev, če ga pa plaščaš z industrijskimi boni pa le 740 dinarjev.

40 let umetniškega dela slovenskega dramskega igralca Milana Skrbinška

V juniju je v Ljubljani proslavil 40 letnico svojega igralskega dela znani slovenski dramski igralec in režiser Milan Skrbinšek. Za svoj jubilejni nastop si je izbral vlogo konzula Bernickega v znani Ibsenovi drami „Stebri družbe“. Slavnostni predstavi je prisostvoval tudi predsednik Prezidija Ljudske skupščine Josip Vidmar, jubilaru pa so čestitali zastopniki jugoslovanskih gledališč in kulturnih ustanov. Skrbinšek je bil v teku svojega 40 letnega umetniškega dela direktor slovenskih gledališč v Trstu, Celju in Mariboru ter režiser in igralec v ljubljanski drami.

Maršal Tito bo ter desetemu otroku

V partizanski vasi Podsmreka pri Loškem potoku na Kočevskem se je malemu kmetu Rudolfu Turku nedavno rodil deseti otrok, ki mu je botroval maršal Tito. Maršalov poslanec major Jože Kromar, ki je zastopal maršala Tita, je v spremstvu predstavnikov množičnih organizacij iz kočevskega okraja izročil staršem čestitke in darilo maršala Tita.

STALIN PROTI LENINU

Do pred nedavnim je pomenilo ime Lenin za slehernega sovjetskega človeka vse in tudi sovjetski voditelji — vključno Stalina — so videli v Leninu svojega velikega učitelja in genija. Vsako leto so slovesno proslavili po vsej Sovjetski zvezi 22. januar — spominski dan Leninove smrti, hkrati pa je ta dan bil posvečen tudi spominu žrtv revolucije leta 1905.

Kakor rečeno, do pred nedavnim, kajti 13. t. m. je radio Moskva sporočil vsemu svetu neverjetno novico, da bo Leninov smrtni dan odslej — delavnik. V poročilu Sovjetskega radia je bilo povedano, da je ta sklep sprejel prezidij Vrhovnega sovjeta ZSSR in sicer „na željo velikega števila delavcev“, ki da so mnenja, da „dela prost dan ni v skladu s pomenom dogodkov, ki jih ta dan praznujejo.“

Ob koncu svojega poročila je radio Moskva še nekako milostno dodal, da bo 22. januar, čeprav odslej ne bo več praznik, kljub temu posvečen „Leninovemu spominu“.

Torej tako daleč je že padel ugled pokojnega Lenina pri sovjetskih voditeljih z „velikim, modrim, nezmotljivim“ Stalinom na čelu. Ali pa jim je morda zmanjkalo spominskih dnevor za slavljenje koga drugega? Kdo ve. V Sovjetski zvezi je vse mogoče.

Kužna gnezda

Stockholm. (Tanjug) V članku z naslovom „Kvislingi na popolni prostosti“ piše švedski sindikalni list „Arbetaren“, da zaščita in svoboda delovanja, ki ga uživa mednarodni vojni zločinec Ante Pavelić v Argentini, kaže na to, da so še države, kjer vodilne figure Hitlerjeve „nove Evrope“ na popolni prostosti nadaljujejo svojo staro delavnost in javno pripravljajo svoj povratek v evropsko politiko. Kot države, ki še danes vzgajajo nacifašistične elemente, navaja list Francovo Španijo in Argentino in daje za zgled Ante Pavelića, ki v Argentini nemoteno nadaljuje svojo fašistično delavnost in se pri tem povezuje z emigrantskimi in argentinskimi fašisti.

Pavelić je eden izmed največjih fašističnih vojnih zločincev, ki uživa gostoljubnost Zapada in nadaljuje svojo delavnost pod zaščito Perona, Franca in drugih diktatorjev. Ko poudarja, da tako delovanje pomeni nevarnost za mir vseh narodov, poziva list zapadne narode, naj kaj ukrenejo proti tem „kužnim gnezdov v svoji lastni hiši“.

Zadnja Marshallova pomoč

Uprava Marshallovega plana je zunanje-političnemu odboru ameriške predstaviške hiše predložila predlog za razdelitev planskih sredstev za finančno leto 1951-52. Ker bo ta pomožna akcija v letu 1952 potekla, gre za zadnjo razdelitev določene vsote. Kot skupni pomožni znesek je uprava Marshallovega plana izračunala vsoto 1.51 milijarde dolarjev. Zunanje-politični odbor pa je vsoto znižal na 1.33 milijarde dolarjev.

Od skupne vsote naj bi po predlogu Uprave Marshallovega plana prejele najvišje zneske Francija, Italija in Grčija. Na čelu stoji Francija z 290 milijoni dolarjev. Za Italijo je predvidenih 275 milijonov in za Grčijo 250 milijonov dolarjev. Znatno manjša dotacija je predvidena za Zapadno Nemčijo in sicer 175 milijonov dolarjev. Za Holandsko bo odpadlo 155 milijonov dolarjev. Na šestem mestu je Avstrija s 145 milijoni dolarjev. Za ostale države so predvidene manjše vsote in sicer za Turčijo 70 milijonov, za Belgijo, Luksemburg in Dansko po 50 milijonov, za Norveško 40 milijonov dolarjev. Za Izlandijo je določenih 8 milijonov in za Trst 4 milijone dolarjev.

Ljubljana. — V petih letih po osvoboditvi je izvozno podjetje „Slovenija-sadje“ izvozila v tujino 37.840 ton sadja, povrtnine in sadnih izdelkov. Za izvoženo blago so dobili 280 milijonov deviznih dinarjev.

Sadje se izvaža v 15 evropskih držav — največ pa v Avstrijo. V začetku so izvažali predvsem jabolka, sedaj pa izvažajo vse vrste sadja. V zadnjem času pa so se na tujih trgih dobro plasirale borovnice, ki so jih izvažali z letali.

Karači. — Okrog 50.000 demonstrantov muslimanov je demonstriralo in zahtevalo takojšen umik indijskih čet, ki so zbrane ob indijsko-pakistanski meji.

Rim. — Italijanski ministrski predsednik De Gasperi in finančni minister Pella bosta 10. septembra odpotovala s finančnimi strokovnjaki v Washington, kjer se bosta pogajala z vlado ZDA.

Nove cene za bencin

Zaradi zvišanja davka na mineralna olja so od 1. avgusta v veljavi za bencin naslednje cene: bencin stane sedaj namesto 2.38 šilinga, 2.92 šilinga. Bencin-bencon-mešanica se je zvišala od 2.38 šilinga na 3.24 šilinga, plinsko olje od 1.38 šilinga na 1.68 šilinga za liter na črpalki.

Petrolej na drobno v coni I do 10 litrov stane 1.92 šilinga liter, do 20 litrov 1.77 šil. in čez 1.67 šilinga. V conah II se približe 6 oziroma 12, oziroma 16 grošev pri litru.

Olje za kurjavo pri dobavi v sodih od rafinerije za 100 litrov 54.20 šilingov.

Cene mesa nespremenjene

V zvezi s peto pogodbo o cenah in mezdah je stopilo v ospredje tudi vprašanje, v koliko se bodo zvišale cene mesa. Medtem ko se je že mnogo ugibalo o novih znatno višjih cenah, pravi uradno poročilo z dne 16. t. m., da ostanejo dosedanje uradne cene mesa prej ko slej nespremenjene. Poročilo pravi, da so to sklenili na konferenci deželnih glavarjev, ki jo je sklical zvezni minister za kmetijstvo in gozdarstvo.

Pariz. — Francoski parlament je zavrnil zahteve De gaullistične skupine, da naj ustave posebno skupino, ki bi ugotovila, ali še velja mandat Mauricu Thorezu, ki je na zdravljenu v Rusiji.

KOLENDAR

18. avgust, sobota: Helena
19. avgust, nedelja: Ludovik
20. avgust, ponedeljek: Bernard
21. avgust, torek: Ivana

SPOMINSKI DNEVI

18. 8. 1850 — Umrl francoski pisatelj Honore de Balzac — 1872 Umrl hrvaški pesnik Petar Preradović — 1943 Angleži so razrušili Peenmünde, kjer so Nemci izdelovali letelce orožje V1. To razrušenje je zavleklo nemške napade za leto dni.
19. 8. 1819 — Umrl angleški inženir James Watt, ki je izumil prvi parni stroj — 1945 Razglašena svobodna indokitaška republika Vietman.
20. 8. 1914 — Zmaga Srbov nad Avstrijci pri Ceru — 1944 Maršal Tito se je zahvalil Šlandrovi in Zidanškovi brigadi za uspešno izvedene akcije na Štajerskem.
21. 8. 1635 — Umrl v Madridu španski pesnik Lope de Vega, začetnik španske dramatike — 1680 Rojen v Repnjah pri Vodichah na Gorenjskem slavist Jernej Kopitar.

DEŠČICE

Pri deželnem sodišču v Celovcu je bila dne 10. t. m. obravnava proti Cirilu Latschitzu, ki je bil zaradi tatvine že sedemkrat predkaznovan. Komaj se je pred kratkim vrnil iz zapora je spet koval načrte, kako bi se prilastil tujo lastnino. Zvedel je, da si namerava Zima Jurij, pd. Koban, nabaviti traktor ter se mu je ponudil, da bi on kupčijo posredoval. Z njegovim posredovanjem pri kupčiji ni bilo nič, pač pa je dne 27. junija spet prišel h Kobanu in sicer z drugim namenom. Bilo je predpoldne, ko so bili vsi domači zaposleni pri delu na skednju. To priložnost je Latschitz izrabil in vlomil v stanovanje. Vdril je v spalnico sina Folteja in iz nje pobral obleko in čevlje, v spalnici hčerke Vide in Štefke pa je ukradel 350 šilingov in sicer denar za 11 izvodov prodanih knjig „Koroška v borbi“. Tudi v spal-

Slovenska prosvetna zveza naznanja

Vabilo

Slovensko prosvetno društvo „Peca“ v Šmihelu pri Pliberku vabi na kulturno prireditev, ki bo v nedeljo, dne 19. avgusta 1951, ob 15. in 20. uri pri Šercerju.

Na sporedu:

igra

„Kralj na Betajnovi“

s pevskimi vložki.

Oglejte si vsebinsko globoko Cankarjevo dramo!

Odbor

nici gospodarja je vse premetel in iskal denar, ki ga je imel ta pripravljenega za nakup traktorja, vendar tega denarja ni našel. Med potjo so ga opazili nekateri ljudje in orožnikom se je posrečilo, da so ga kmalu aretirali.

Za to svoje dejanje ga je sodišče kot tatu iz navade obsodilo na dve leti težke ječe.

F. S. Finžgar:

Dekla Ančka

9. nadaljevanje

„Snoči me je Janez vprašal za kajžo. Kaj moram za to, če nima dovolj, da bi plačal! Ali naj mu jo dam zastonj? Danes je jezen, seveda. In to vse zaradi te preklicane cukrene nstave! Ko je bil prej Janez tak človek, da bi mu z lučjo ne dobil para. Tako, da veš.“

„Koliko si mu cenil?“ je vprašala Mokarica.

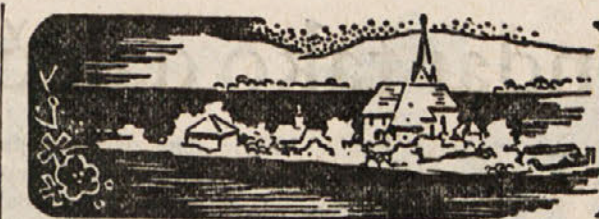
„Nič preveč. Še premalo. Pet tisoč!“

„Pet. Res ni preveč. Ko bi mu še pol tisočaka popustil, če pomisliš, da bo korist za hišo, če se preselita ta dva v kajžo. Ne boš na izgubi.“

„Je prej stala naša hiša in se ni podrla, ko ni bilo ne kajže ne teh dveh pri nas — in bo zanaprej tudi.“ Mokal je pustil ženo v sobi in odšel.

Ko se je zbrala opoldne družina pri obedu, so vsi občutili nekaj mračnega in mrzlega nad seboj. Janez je sunil s komolcem Miha, ker se mu ni takoj zadosti ognil.

„Ali še spiš?“ je zagodrnjal vanj. Miha ga je ježno pogledal z rdečimi, nenaspanimi očmi in molčal ter se odmaknil več, nego je bilo treba. Špela je molila očenaš s pevajočim, razklanim glasom. Družina ji je mrmrajoč odgovarjala, kakor bi jo bilo sram govoriti z Bo-

ŠT. JAKOB V ROŽU

Vedno bolj pogosto nas vprašujejo, kako napredujemo z Miklovo Zalo. Zanimanje za uprizoritev, kot smo si jo zamislili, je veliko tako v bližnjih kakor tudi v oddaljenih krajih. Zato smo vsekakor dolžni, da spet nekaj po-

vemo o tem, kako se vzpenjamo po „strmi poti na gradišče“.

Res imamo pred seboj strašno strmino, ki pa bi jo lahko razdelili na več delov — klanec. Najtežji izmed teh pa je nedvomno klan-

Koroški slovenski otroci ob morju

Na Pečinah na Reki se je nahajala prva skupina slovenskih otrok na počitnicah. V koloniji je bilo 120 otrok iz vseh delov Slovenske Koroške. Otroci so bili razdeljeni na 6 čet. Vsaka izmed njih je imela ime po enem izmed

Na dan vstaje so obiskali predsednika MLO mesta Reke in mu čestitali k prazniku. Predsednik je male pionirke pogostil ter jim podaril večjo število knjig.

Ob vsakodnevnem kopanju v morju, raz-

prvoborcev in pesnikov. Tako so imeli „Tito-vo“, „Dakijevo“, „Kajuhovo“, „Župančičevo“ in „Vorančovo“ četo. Vse čete pa so bile združene v odred, ki je nosil ime po padlem našem borcu Lenartu Tavčmanu.

6. četo je vodila 15-letna vodnica dijakinja Metka. Njena četa, ki je nosila ime pesnika Župančiča, je imela v svojem sestavu najmlajše, vendar pa je bila po svojih uspehih najboljša v odredu.

Med svojim bivanjem na Reki so otroci večkrat šli na izlete po mestu in v bližnjo okolico, z ladjo pa so se peljali tudi v Crikvenico. Tam so obiskali pionirje centralne slovenske kolonije, katerim so priredili majhno kulturno prireditev. Tudi z reškimi pionirji so imeli tesne stike. Igrali so že z njimi nogomet. Tudi na šahovskem področju so se pomerili z njimi in so jih na svoje veliko veselje premagali.

vednilu in izdatni hrani so koroškimi otrokom tritedenske počitnice ob morju kar prehitro minile. Kmalu nato pa je odpotovala na sončni jug druga skupina.

CELOVEC

Strahotno prometno nezgodo mora beležiti statistika številnih prometnih nezgod spet v četrtek, 16. avgusta v Celovcu. Okoli 14. ure se je pripetila na Beljaški cesti blizu Paternionskega mostu prometna nezgoda, ki je zahtevala eno smrtno žrtev in tri težko poškodovane. Iz Krive Vrbe je privozil z brzino 100 km avto, katerega lastnik je neki britanski seržant. Blizu omenjenega mostu je avto zadel z vso silo v drevo v drevoredu ter se je prevrnil in obležal na progi cestne železnice. Britanska nameščenska Dinnage, stara 25 let,

nec, ki bi mu nadel ime „čas“. Da, že enkrat smo na tem mestu ugotovili, da se nam mudi, in tudi danes bi hoteli predvsem naglasiti: čas beži!

Kljub temu pa bi lahko rekli: napredujemo. Medtem ko so bile prve vaje dokaj nerazveseljive, se je položaj v zadnjih dveh tednih popolnoma spremenil. Kar zanimivo si je ogledati kakšno vajo, ki je živa in polna življenja kot že prava uprizoritev. Vedno več prihaja igralcev, svoje vloge v rokah, iz obraza se jim že bere, da komaj čakajo dneva, ko bodo na zgodovinskih tleh v Svatnah igrali, ne, živeli se v vloge starega Serajnika in njegovega sina Mirka, mlade junakinje Zalike, židovskega dekleta Almiro, posameznih kmetov — narodnih veljakov, ošabnih Turkov in drugih. Posamezni igralci so se že tako daleč vživeli v svoje vloge, da še pri vsakdanjem delu govorijo le o igri. Omenil bi le Almiro in Mirko, ki že popolnoma dovršeno izvajata svoje medsebojne pogovore, ker se jih vadita slednji dan.

Zadnjo nedeljo sem slučajno prišel v Narodni dom, ko je bilo v dvorani precej živahno. Spodaj v gostilni mi povejo, da režiser Šimej vadi z igralci. Ob prvem pogledu v dvorano mi je nekaj reklo: zdaj pa že lahko verujemo, da bo naš načrt uresničen. Toliko življenja namreč še nisem videl na dosedanjih vajah in pogleda kar nisem mogel odmakniti z odra, kjer se je odvijala prva slika prvega dejanja: posvetovanje kmetov. Skoraj vsi so tudi v zasebnem življenju gospodarji, zato je njih igranje še bolj pristno, posebno, če bi navedel Strdenovega očeta iz Leš, ki je tudi tokrat prevzel svojo staro vlogo Korajmana.

Tokrat bi o drugih vlogah še ne govorili, bomo pa to nadoknadili prihodnjic. Samo toliko bi hotel še poudariti: nekaj klanec, ki nas vodi na gradišče, smo srečno prehodili in to nas navdaja s prepričanjem, da bomo premagali tudi še ostale, da se „bo Zala res povrnila iz daljnje Turčije na svoj dom v Svatnah“!

stanujoča v Sterneckstraŕe, je bila na mestu mrtva. Dunajsko tovarmarko Elso Pitsch so s težkimi poškodbami na glavi in obrazu in nje-nega sina Richarda, kakor voznika, 21-letnega Emila Taitlna, z razbitima lobanjama prepe-ljali v bolnišnico, kjer so jih morali takoj ope-rirati. Celo dva psa, ki so jih vozili seboj, sta prišla ob življenje. K temu izvemo še, da je nesreča posebno tragična, ker se je mož ubite ŕele prejšnji dan odpeljal v London k pogrebu svoje matere.

krat. Janez je zajemal počasneje, od žlice se mu je pcejalo na mizo, ker se mu je roka tresla. Čakal je Ančke in pripravil besedo, da se opraviči. Toda ni je dočakal. Zato je položil žlico na mizo, se vstajajoč s klopi prekrizal, vzel klobuk, ki je ležal znak na klopi, in odšel. Špela je sunila sosedo in ji polkinknila. Kmalu so zastale še druge žlice, spet je Špela domolila in družina se je razšla.

„Stopi mi po polič vinal“ je velel Mokal ženi, ko sta ostala sama.

„Vidiš, tako je, kakor sem rekel. Sedaj si sama videla. Kar trpeti ne morem takih rilcev. Hu, ženska, to je strup — strup —“

Nagnil je čašo in jo izpraznil v dušku.

„Ljubi moj, nikar tako ne govoril!“ Dosti se

je Mokarica zatajevala, da je mogla govoriti mirno.

Nikar tako! Kako naj? Saj imaš vendar tudi sama oči in ušesa.“

Gospodar si je natočil in začel hoditi gor in dol po sobi. Roke je držal na hrbtu, široka pleča so se mu upoginjala in oči so gledale v špranjo na podu, po kateri se je vračal sem in tja ter poslušal ženo.

„Imam oči, ali moje včasih več vidijo in bo-

lje kakor tvoje, pri takih rečeh namreč. O gospodarstvu in kupčiji nič ne rečem, da ne boš navsezadnje še name hud. Več vidiš, pravim. Ti sodiš, da je Janez zato jezen, ker ne more plačati. Nekoliko ga že tare tudi to, gotovo, ali mora biti še druga kljuka vmes. Ti se nikar ne jezi, lepo besedo daj Janezu, ko ni nate hud in ne ti nanj.“

„To je res od sile! Gospodar torej lazi za hlapci!“ Mokal je udaril z nogo ob tla in hodil spet po špranji in ni nič pogledal žene.

„Je res žalostno, toda tako je dandanes. Ponudi mu še enkrat, takole v šali mu reci; zakaj Ančka in Janez se imata tako rada — in je prav, da se imata, ker sta rojena drug za drugega — tako rada, da se ne bosta nikoli pustila. In zato je zanju in za nas prav, če se naredi, kakor sem rekla.“

Mož je stopil k mizi in si dolil v kozarec. Potem je ŕel nazaj sred sebe in ni nič odgovoril. Ona je pomolčala in s prstom grabila na kupček drobtinice, ki so bile raztresene po mizi.

Primer: Otroške jopice namesto 48.50, samo 19.50

Sporihaus Glockner

Otto Murk, Klagenfurt, Alter Platz 25, Tel. 32-51

„Ali je na Mali jedini že dosejana ajda?“ se je on hipoma ustavil in pogledal ženo.

„Popoldne zavlečeta.“

(Dalje)

Tako blizu Celovca in vendar tako daleč

so vse za tihimi gozdnimi obronki skrite, na sončnih pobočjih viseče ali v hladnih kotanjah počivajoče majhne in tako ljubke vasice, okrog katerih se poraja naša večno lepa, v vsem slovenskem svetu vedno znova vžigajoča in znova osrečujoča pesem „Pojdam v škofje...“.

Blizu so nam te drage škofje vasice, če prihajamo k njim z avtobusom čez Vetrinj ali ob jezeru proti Vrbi in blizu so nam po kulturnogospodarski dejavnosti in prisrčni toplotnosti ondotnega domačega ljudstva. Zelo, zelo oddaljene so vendar od deželne glavne mesta in razkošnih svetovnih kopališč ob jezeru, če prihajamo k njim z glavne ceste po ozkih, med njivami, grmovjem in mehkih močvirjih speljanih stezah, čez šibke, nevarno gugajoče se mostove in brvi. Daleč, zelo daleč so nam tudi, če v sicer mikavnih, še staro enotnost vzbujačih vasicah najdemo tako malo gradbenih melioracij in asanacij. Za te naše male slovenske vasice v Gurah pač v deželnih blagajnah nikdar ni bilo teh podpor in subvencij kot za veleposestva po grabštanskih ravninah in graščinah Grabniškega polja.

V Holbičah. Ko sem bil zadnjič tu, je tonila še vsa vas v globokem snegu. Danes se vendar že poletje nagiblje močno k drugi polovici in Kordež, zadnji veliki posestnik v vasi pod goro, je kar nestrpen, ker vsled neprestanega deževja še ni mogel pospraviti jarin. A kljub temu vrže naravnost mrzlično koso v stran in pozabi na vso nujnost dela, ko pridem k njemu. Popelje me na polje, da se naužijem lepote tihih, bledordečev-cvetočih, bujnih semenjskih deteljšč in visokih, temnozelenih sirkovih nasadov. Iz ljubke dolince pa me povede navkreber v kakor travnik oskrbovan velik, prostoren pašnik. „Tega so napravili še ranjki oče,“ de spoštljivo Kordež, „na ta način, da so iz vsega blizu treh oralov obsegajočega gozdnega pobočja iztrebili les in sproti, leto za letom krčili šore in korenine“. To je pač bilo težko, težavno delo, ki zahteva celega samo načrtanemu cilju predanega človeka. „In vendar, se mi rodovitno polje še bolje izplača kot gozd“, nadaljuje gospodar. „Polje ob trdem delu pač le hitreje obrne denar“.

Ker je tudi že polodne, me prijazna gospodinja z otroci povabi v „boljšo“ sobo v hiši, v kateri mi je v hladu po prihodu iz poletne vročine tako prijetno in tako domače, da se mi kar vstati ne zljubi. Toda treba je napraviti še par obiskov.

Pri gospodasko naprednem posestniku Pičku je kakor vse izumrlo. Velika hiša je brez ljudi in edini sin, ki je doma, je za vse delo sam na polju in v hlevu. Pri Janšetu, na drugem koncu vasi, pa so prestavili letos prvič jedilnico za lepe dneve iz hiše v senčni, hladni sadoynjak pod košato jablano. In ker ravno pospravljajo južno, kar prisedem in sicer k gospodarju, ki je danes kljub njegovim enajstim javnim funkcijam slučajno doma. Vse najdete pri njem vtešeno v eni osebi: preudarnega gospodarja, čustvenega godbenika, spretnega obrtnika, izkušenega zadružnega delavca itd. In če ne bi imel tako marljive in potrpežljive, dobre gospodinje doma, ne vem, kako bi se pri njem moglo vzdržati posestvo še na primerni višini.

„Krasen krompirjev nasad sem videl ob prihodu v vas. Ti kot občinski kmetijski svetnik boš najbolj vedel, čigav je“, povzamem. Pa se Janše poredno nasmehne in glasno pribije: „Moj!“ in obrazloži, da je samo s salpetrom ustvaril tako bohoten, temnozelen nasad. In pripoveduje dalje, da je v sosedni vasi lani spomlad trosil nek gospodar za krompir umetno gnojilo, kateremu niti imena ni vedel. Janše je šele ugotovil, ko je slučajno šel mimo, da gre za salpetar. In ker je imel ta kmet uspeh s salpetrom, da je pridelal na enem hektarju štiri vagone gomolja, poskuša letos z njim tudi on. Ker ne morem odtrgati svojega pogleda od krasne rdeče semenske de-

telje, ki kuka izmed drevja semkaj k naši mizi, se razvija razgovor tudi o tem posevku. In pripoveduje Janše — Kramer, da pridelajo v Škoficah toliko detelje, da v ondotnem okolišu leži že od lani okrog dvesto kil neprodanega semena.

„Čudim se, da vaši strnjeni vasi, Holbiče in Klopce, nimate svoje kapelice“, vpadem naravnost vmes. „Mi pa gremo kar v Pinjo ves. („k Mojčiji v ves“, de tiše, smeje vmes) tam je naša kapelica z 4 kratno mašo v letu“, glasneje pojasni gospodar. In resno nekam svečano ob razlagata gospodar in gospodinja, da je ondot-

na cerkev že blizu 1200 let stara, da je starejša od farne cerkve v Škoficah in starejša kot cerkev na Otoku ob Vrbskem jezeru, ki je spadal predavnimi stoletji župnijsko v okolici Pinje vesi.

Ko s svoje strani dalje pripovedujem, kaj vse vidim in doživljam na svojih strokovnih potovanjih po slovenski Koroški, mi Janše zapu, da se bo v kratkem tudi on podal na potovanje in da bo obiskal nekatere nekdanje tovariše, sotrpine iz zadnje svetovne vojne, slovenske izseljence iz Koroške.

Vernik.

Koroška deželna razstava

Koroška deželna razstava se nagiba h koncu. Jutri bo minilo deset dni, odkar so jo na vrtu pred gimnazijskim poslopjem slovesno otvorili. Pri otvoritvi je najprej spregovoril predsednik razstavnega odbora mestnik svetnik Rudolf Novak in pozdravil navzoče razstavljalce in goste, italijanske zastopnike pod vodstvom podprefekta videmske pokrajine in predsednika videmske trgovske zbornice, člane koroške deželne vlade, italijanskega konzula dr. Diega Soro, jugoslovanskega konzula Mitjo Vošnjaka ter zastopnike javnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Nato so spregovorili župan Schatzmayer, predsednik trgovske zbornice ing. Rapatz, za kmetijsko zbornico ing. Matschnig, v imenu delavske zbornice predsednik Pavel Truppe in deželni svetnik Sagaischek.

Deželni glavar Wedenig je nato razstavo odprl in v svojem govoru med drugim izjavil: „Industrijski in tehnični napredek in mnogovrstni uspehi dela so vidni na razstavi, ki kaže razvoj industrije, male obrti in kmetijstva. Razstava je po svojem mednarodnem značaju doprinos k stremljenju po dobrih meddržavnih odnosih in služi h gospodarski pozitivni med Jadranom in Donavo. Razstava naj bo v službi miru in za reševanje skupnih gospodarskih nalog ter za sporazumevanje med narodi. Ne more biti srečna nobena še tako bogata dežela, če vlada okoli nje revščina.“ Nato se je zahvalil vsem, ki so prispevali k uspehu in z željo, da bi dosegla prva koroška deželna razstava svojo zadano si nalogo, razstavo otvoril.

Takoj po otvoritvi so si gostje ogledali razstavo, ki prikazuje zares velikopotezen pregled gospodarskega ustvarjanja. Že v prvih dneh

je prihajalo kljub deloma neugodnemu vremenu, iz vseh strani številno obiskovalcev, ki so se drenjali skozi razstavne prostore v Hasneršoli, trgovski akademiji in gimnaziji. Zatrjujejo, da je obisk razstave zelo dovoljen in že v prvih štirih dneh so našli okoli 45.000 obiskovalcev, med tem samo v nedeljo rekordno število 16.000. Od prvega dne razstave se je pomikala množica obiskovalcev skozi razstavo, ki so ogledovali in občudovali množino dekorativno razstavljenih predmetov, vrsto novosti in posebnih zanimivosti. Ta množični obisk razstave je brez dvoma razveseljav pojav za razstavne firme, ker so nekatere le sklenile dobre kupčije. Posebno na sektorju kmetijskih strojev je vladalo živahno zanimanje za nakupovanje.

Za kmečko ljudstvo je brez dvoma najbolj privlačna in zanimiva posebna razstava Kmečke zbornice. Za vse je ta dobro in pestro postavljena razstava zelo poučna. Zato je tudi obisk tega oddelka zelo številen. Vsak prostor na tej razstavi je namenjen gotovemu področju in je posebno mikaven za obiskovalce oddelke akvarij, v katerem kažejo izbor domačih rib. Pregledne stenske tabele kažejo nazoren pregled o gojenju rib in njih zaščiti. Dober pregled o stanju sedanje gradnje stanovanj za kmečke in gozdne delavce vidimo na drugem prostoru. V okviru te posebne razstave je poleg kmetijstva doležen prostor tudi za gozdarstvo.

Zabavni park pa je v primeri z razstavo letos znatno skromnejši. Vsekakor pa je dosti možnosti, da se lahko vsakdo znebi svojega denarja, ker cene so se za vse, kar si hoče kdo privoščiti, povzpelle tudi tukaj visoko.

Evropski leseni trg v letu 1950 in izgledi za leto 1951

Avstrijski FAO-komite povzema iz FAO-biltena „Timber Statistics“ v evropskem lesnem trgu v letu 1950 in o izgledih v letu 1951 naslednje:

Leto 1950 je stalo v znamenju povečanega povpraševanja za surovinami, ki ga ni povzročila samo razvoj industrije, temveč tudi vsled sovražnosti na Koreji nastala spekulativna stremjenja ter skozi te povzročeno zmanjševanje zalog večine surovin. Vse to je povzročilo tudi naraščanje cen za surovine. Kakor pri drugih surovinah tako tudi pri lesu proizvodnja v Evropi v letu 1950 ni mogla kriti nastalih potreb. Koliko je v Evropi bilo v letu 1950 posekanega lesa, se ne da točno dognati. V jeseni 1949 je povpraševanje za lesom nekoliko popustilo in so predvsem v severni Evropi v gozdarskem letu 1949/50 računali z manjšimi sečnjami lesa. Proti zimi 1949/50 pa so pričele sečnje spet naraščati in so navsezadnje dosegle večji obseg od leta poprej. Naraščanje cene v letu 1950 so povzročile še nadaljnje sečnje predvsem drobnejših hlodov (za potrebe industrije), celuloznega in jamskega lesa. Zmanjšanje dodelitev premoga in stiska v premožu sta zahtevala ponekod več lesa za kurjavo in jamskega lesa. Dobre možnosti vnovčevanja, ki so bile skozi celo minulo leto, so predvsem Avstrijo, Zpadno Nemčijo in Finsko spodbudile k povečani proizvodnji rezanega lesa. Evropska proizvodnja rezanega lesa od iglavcev v letu 1951 v primerjavi z leti 1949 in 1948 je razvidna iz naslednje razpredelnice. V posameznih državah je znašala v milijonih kub. metrov:

Avstrija	2.652	2.203	1.255
Belgija	0.229	0.160	0.270
Danska	0.270	0.350	0.290
Finska	4.088	3.971	3.784
Francija	2.900	3.100	3.000
Italija	0.764	0.802	0.712
Jugoslavija	2.120	2.534	2.336
Zap. Nemčija	7.845	7.667	5.934
Švedska	5.319	5.139	4.336

Povpraševanje za raznim lesom od iglavcev — tako pravi poročilo — bo tudi v letu 1951. Sicer so nekatere evropske države kakor Belgija, Holandska in Danska svoje zaloge lesa napolnile in celo povečale in bodo zato zmanjšale uvoz, vendar pa gotove države, n. pr. Anglija in Nemčija, še niso dosegle povprečja zaloga in bodo morale uvoz zvišati. Na splošno pa je za kritje primanjkljaja lesa v Evropi za računati z povišanim uvozom rezanega lesa iz Amerike mogoče tudi iz Sovjetske Zveze.

Kar tiče cen za rezani les, so ugotovile v prvem polletju doseči svoj višek, ker so kake izvozniki tako tudi uvozniki pri sklepanju kupčij zelo previdni.

Kar tiče ponudbe v letu 1951 je za pričakovati sicer še dovolj rezanega lesa, a zmanjšane ponudbe jamskega in celuloznega lesa. Vsaj je prišlo v preteklem letu veliko manj tega lesa na trg, kot je bilo predvideno in so morale nekatere države močno seči po svoji rezervi. Tudi povpraševanje za mehaničnimi in kemičnimi lesovinami še ni popustilo in bo trajalo še skozi vse naslednje mesece, tako da bo med raznimi sortimenti hlodovin manjšega premera še naprej vladala občutna konkurenca.

KINO PREDSTAVE

CELOVEC

Carinthia

od 17. do 20. avgusta:
„Die Letzten vom Ford Gambel“
od 21. do 23. avgusta:
„Es geht um 50.000 Dollar“

Peterhof

od 17. do 20. avgusta:
„Achtung, Atomspione!“
od 21. do 23. avgusta:
„Im Taumel der Weltstadt“

BOROVLEJE

v sredo, 18. in ponedeljek, 20. avgusta
Fahrendes Volk
v sredo, 22. in v četrtek 23. avgusta
Tarzan und die Jägerin

VELIKOVEC

V soboto, 18. in v nedeljo 19. avgusta
Der Zigeunerbaron
v ponedeljek, 20. in v torek 21. avgusta
Katharina die Große

VRBA

V petek, 17. do nedelje 19. avgusta
Stadtpark
v ponedeljek, 20. in torek 21. avgusta
Solange ein Herz schlägt

Tržno poročilo

V četrtek, dne 16. avgusta so na celovškem trgu prodajali: Krompir kg 1.— šil., rdeča pesa kg 1.50 šil., korenje kg 2.50 šil., peteršilj kg 3.50 šil., paradižnik kg 3.80 do 3.— šil., kumarec kg 0.80 do 0.70 šil., kumarec za vlaganje kg 2.50 do 2.— šil., špinata kg 3.— šil., zelje kg 1.— šil., ohrovt kg 1.50 šil., karfiola kg 3.50 do 2.50 šil., štrankliji kg 3.50 do 2.80 šil., fižol v stročju kg 2.50 šil., čebula kg 2.50 šil., česen kg 10.— šil., paprika komad 0.30 šil., jabolka II. vrste kg 3.— do 2.50 šil., jabolka III. vrste kg 1.30 do 1.— šil., hruške kg 5.— do 3.— šil., slive — ringlo kg 3.60 šil., borovnice kg 2.50 šil., gobe — lisičke kg 2.50 šil., orehi kg 12.— šil., mešanica, zrnje za kure kg 2.80 šil., pšeno kg 7.00 šil., gozdni med 28.— šil., cvetlični med kg 28.— šil., ajdovi med kg 22.— šil., skuta kg 8.— šil., jajca komad 1.— šil., 3 do 3 mesečni petelinčki in jarice za zakol komad 20.— šil., 3 mesečne jarkice za plemo komad 25.— šil., še nepitane gosi komad 80.— šilingov.

RADIO-PROGRAM

RADIO CELOVEC

Nedelja, 19. avgust

7.00 Poročila — 7.15 Slovenska oddaja — 8.10 Kmečka oddaja — 13.00 Opoldanski koncert — 16.00 Zabavni koncert — 17.10 Križem sveta — 22.15 Poročila o športu.

Ponedeljek, 20. avgust

11.15 Iz ženskega sveta — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 14.10 Kar si želite — 14.30 Slovenska oddaja — 16.00 Pevska ura 19.40 Poročila o športu.

Torek, 21. avgusta

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 8.15 Kaj kuham danes — 11.00 Veder dopolne — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.30 Slovenska oddaja — 15.45 Za ženo in družino.

Sreda, 22. avgust

5.50 Pet minut za kmetijstvo — 8.15 Kaj kuham danes — 11.15 Iz ženskega sveta — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 14.10 Kar si želite — 14.30 Slovenska oddaja — 19.30 Športna oddaja.

RADIO SLOVENIJA

Nedelja, 19. avgust

7.15 Zabaven glasbeni spored — 9.00 Bezručve pesmi z glasbo (literarno glasbena oddaja) — 9.40 Češke, slovaške in moravske narodne pesmi — 10.00 Dopoldanski simfonični koncert — 11.15 Tričetr ure z glasbo po svetu, vmes razne zanimivosti — 12.00 Priključene slovenske, zborovske skladbe poje komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Skoberneta — 13.00 Pol ure za pionirje in cicibane: 13.30 Zeleli ste — poslušajte! — 16.00 Kmečka ohcet in še kaj (slovenske narodne pesmi s plošč) — 16.50 Kmetijski nasveti — 19.10 Igra Vaški kvintet, pojeta Jelka Cvetear in Vera Dolenc.

Ponedeljek, 20. avgust

6.15 Lahek jutranji koncert — 13.00 Za vsakogar nekaj v besedi in glasbi — 14.30 O športu in športnikih — 18.00 Narodne duete pojeta brata Zvone in Stane Lumbar, spremlja Avgust Stanko

s harmoniko — 19.10 Novosti iz našega arhiva plošč za ljubitelje zabavne glasbe — 23.15 Pesmi za lahko noč.

Torek, 21. avgust

5.25 Slovenska narodna glasba — 12.00 Zabaven opoldanski spored 13.10 Slavni pevci pojo znane napeve — 13.50 Gospodinski nasveti — 18.00 Zeleli ste — poslušajte! — 19.40 Poje slovenski sindikalni kvintet — 22.30 Plesna in zabavna glasba.

Sreda, 22. avgust

5.25 Veseli zvoki — 6.15 Slovenska narodna in umerna glasba — 14.00 Dr. Jakobina Zupanič: Zdravstveni nasveti — 14.10 Lahek opoldanski koncert orkestra Radia Ljubljana — 18.00 Igra Vaški kvintet, pojeta Božo in Miško — 18.40 Slovenske samospeve pojeta sopranistka Nada Vidmar — 19.10 Zabaven glasbeni spored.

Četrtek, 23. avgust

6.15 Zabaven jutranji spored — 12.00 Iz italijanske, francoske in španske lahke glasbe — 13.00 Zeleli ste — poslušajte! — 18.00 Narodne in umetne pesmi poje pionirski zbor II. gimnazije iz Kranja — 18.20 Drobne skladbe velikih mojstrov — 20.15 Koncert po željah — 23.15 Konec dneva ob valčkih in znanih popevkah.

RADIO SCHMIDT

„hiša malega človeka“

Radio-aparati za vsakogar (obroki po dogovoru) - elektro material, žarnice za domačo uporabo in prodajo - Modema reparaturna delavnica - Studio za snemanje na plošče.

Celovec, Bahnhofstrasse 22. Tel. 28-48

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Celovec, Casometergasse 10. Telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: Rado Janežič. Tiska: Kärntner Druck- und Verlagsgesellschaft m. b. H. Klagenfurt — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

Število konj pada

Kmetijsko ministrstvo Združenih držav Amerike je v pričetku 1951 cenilo, da je na svetu okoli 75 milijonov konj, kar pomeni, da je število konj v svetovnem merilu za 22% nižje od predvojnega povprečja.

V prvih letih po drugi svetovni vojni je število konj malenkostno naraščalo, vendar je od leta 1948 naprej — ko se je spet na široko pričela proizvodnja traktorjev — pričelo vidno padati. Edino Sovjetska zveza poroča, da ima več konj kakor jih je imela 1948. Najbolj vidno pada število konj v Severni Ameriki, Avstraliji in Novi Zelandiji.